

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1429

av Arhe Hamednaca och Roza Güclü Hedin (båda S)

Sveriges relation till Afrikas horn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Sverige genom ett mer aktivt och öppet stöd till de demokratiska rörelserna i Afrikas horn bidrar till utvecklingen av demokrati och mänskliga rättigheter i regionen, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det pågår just nu i många afrikanska länder en strävan mot demokrati. Det tydliggörs av folkets krav på förändring och deras förhoppning att kunna påverka sin framtid. Att gå från diktatur och extremism till demokrati är en lång och påfrestande kamp. Det innebär förutom fria val också utveckling av mänskliga rättigheter som yttrandefrihet, pressfrihet, lika rättigheter för kvinnor och män, uppbyggnad av fungerande rättssystem och andra demokratiska institutioner.

Kampen för demokrati och mänskliga rättigheter är global, men de senaste åren har omvärldens uppmärksamhet tenderat att särskilt riktas mot den dramatiska händelseutvecklingen i Mellanöstern. Demokratiseringsprocesserna i andra delar av världen har tyvärr tenderat att hamna i skymundan.

Under 2000-talet har den ekonomiska tillväxten i Afrika ökat och demokratin stärkts, bland annat genom att fria val har hållits i flera länder. Trots de stora resurstillgångarna finns dock en utbredd fattigdom.

Somalia är ett av världens mest krigsdrabbade länder. Under de senaste 20 åren har landet riskerat att falla sönder i strider mellan olika klanmiliser och ofta stått utan en fungerande regering eller statlig förvaltning. Kriget har skadat landet på många sätt. FN-organet UNHCR beräknar att det idag finns ca 1 miljon somalier på flykt inne i Somalia och att det finns ca 1 miljon somalier på flykt utanför landet.

Piratverksamheten har blivit en alternativ inkomstkälla och olika islamistiska miliser har stärkt sitt inflytande i landet.

Sedan några år tillbaka finns en visserligen svag och bräcklig regering, men som ändå skulle kunna utgöra grunden för en process kring fred, demokrati och stabilitet i detta plågade land.

Somalia har tagit ett stort steg framåt det senaste året. Ett hårt arbete med att bygga upp landet har påbörjats, alltifrån skolor och sjukhus till rättsväsende och infrastruktur. Många somalier som tidigare lämnat landet återvänder nu, även från Sverige, och de spelar en viktig roll i återuppbyggnaden av det somaliska samhället och ekonomin. Somalias väg till välbefinnande är fortfarande lång, men för första gången på länge präglas landet av framtidstro.

Eritrea är ett land utan författning och inga allmänna val har hållits sedan landets självständighet 1993. Ingen yttrandefrihet och inga fria medier är tillåtna. Det enda parti som är tillåtet är regimens parti ”Folkets front för demokrati och rättvisa (PFDJ)”. Människor i Eritrea har inte frihet att arbeta för sin försörjning, har inte rättighet att fritt röra sig i sitt eget land. Folket lever kontinuerligt i besvärliga politiska, ekonomiska och sociala situationer med godtyckliga arresteringar. Detta i strid mot folkrätten. Landet har förvandlats till ett stort fängelse. Hundratals ungdomar och barn flyr landet varje vecka till Sudan, Etiopien eller Yemen och vidare till västländer med hjälp av kriminella smugglare. Många av dem blir kidnappade på vägen till Europa. Släktingar krävs på tusentals dollar i lösensummor för att fria de kidnappade personerna.

Det lilla landet Eritrea producerar enbart flyktingar och idag dör många av dem som flyr i olyckor under flykten till havs eller i öknen. Majoriteter av de som dör är unga eritreaner, omkring 4 000 har dött i Sinaiöknen och närmare 2 000 eritreanska flyktingar har drunknat i Medelhavet.

Det finns i dagsläget ett antal politiska och civila organisationer som bedriver sitt arbete i exil, det vill säga befinner sig utanför sitt hemland och den politiska sfär man vill påverka. Dessa organisationer har av olika anledningar tvingats lämna hemlandet och måste därmed bedriva sitt arbete från andra platser i världen. Oberoende organisationer för mänskliga rättigheter saknas i landet.

Sverige är starkt engagerat i utvecklingen av Afrikas horn sedan länge genom bland annat EU, FN och enskilda organisationer som arbetar för att ge stöd med fokus på konkreta resultat. Sverige deltar i alla EU:s säkerhetsfrämjande insatser och vi har sedan många år varit en av de största biståndsgivarna. I juli 2013 antog Sveriges regering en ny resultatstrategi för biståndet till exempelvis Somalia. Den nya resultatstrategin fokuserar även på diasporans roll i utvecklingssamarbetet, vilket kan möjliggöra nya samarbeten mellan Sverige och Somalia.

Utmaningarna i Afrikas horn är enorma. Exempelvis så är Somalia fortfarande ett av världens absolut fattigaste länder och det finns stora brister vad gäller tillgång till sjukvård, utbildning och försörjning. Säkerhetssituationen är fortfarande oerhört bristfällig i stora delar av landet och det kommer att ta tid att bygga upp demokratin. Regeringen kan praktiskt stödja befolkning och massmedia i dessa länder i deras arbete för att införa demokrati genom att bjuda hit företrädare för demokratiska rörelser, ge en internationell plattform och bidra med utbildning och kunskapsutbyte. Sveriges utrikespolitik kan verka för ökad kunskap och engagemang i demokratiska frågor, verka för kunskaper och insikter om mänskliga rättigheter. Att regeringen verkar för att Sverige genom mer aktivt och öppet stöd till de demokratiska rörelserna i Afrikas horn bidrar till utveckling av demokrati och mänskliga rättigheter i Afrikas horn.

Arhe Hamednaca (S)

Roza Güclü Hedin (S)